

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
124/2014	Fylkestinget	13.10.2014
215/2014	Fylkesrådet	19.09.2014

Høring - Utkast til forskrift om kapasitetsøkning i lakse- og ørretoppdrett i 2015

Sammendrag

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring et forslag om kapasitetsøkning innen lakse- og ørretoppdrett i 2015. Høringsfristen er satt til 1. oktober 2014.

Forslaget går ut på at etablerte aktører innen oppdrettsnæringen gis tilbud om å utvide kapasiteten (maksimalt tillatt biomasse, MTB) i gjeldende matfisktillatelser for laks og ørret med 5%. Forslaget går videre ut på at det for tillatelser som utvides settes som vilkår at det i lokaliteter hvor tillatelsen utnyttes aldri skal være mer enn 0,1 hunn lus av lakselus i gjennomsnitt pr. fisk. Videre foreslås å sette som vilkår at grensen for lakselus skal holdes ved bruk av maksimalt to kjemiske behandlinger pr. produksjonssyklus. Dette er forslag som alle kan støttes av fylkesrådet.

Det foreslås også at den som benytter seg av tilbud om kapasitetsøkning må betale et vederlag til statskassen. Fylkesrådet kan akseptere prinsippet om vederlagsbetaling, men ikke at hele eller deler av vederlaget skal tilfalle statskassen. Som tildelingsmyndighet i akvakultursaker vil Nordland fylkeskommune få et betydelig merarbeid som følge av en eventuell kapasitetsutvidelse. Fylkesrådet foreslår derfor at vederlaget tilfaller fylkeskommunene, fullt eller delvis.

I departementets forslag ligger ellers at kapasitetsøkningen ikke skal tilbys aktører som innehar tillatelser til oppdrett og laks og ørret til «særlige formål». Fylkesrådet kan ikke si seg helt enig i dette forslaget, og mener departementet nøye må vurdere om ikke tilbudet også kan inkludere enkelte aktører innen denne kategorien av tillatelser, som eksempelvis tillatelser til visningsanlegg.

Bakgrunn

Havbruksnæringen er en stor bidragsyter til norsk verdiskaping, og potensialet for økt verdiskaping vurderes som fortsatt stort i denne næringen. Nærings- og fiskeridepartementet ønsker derfor å realisere noe av dett potensialet ved å tilby havbruksnæringen en mulighet til å øke sin produksjonskapasitet i 2015. Dette skal gjøres ved å heve taket på gjeldende regime for produksjonsbegrensning, MTB (maksimal tillatt biomasse) med 5%. Imidlertid er det flere vilkår som må innfris før slik tillatelse skal kunne gis.

Tilbudet gjelder etablerte aktører som driver ordinært kommersielt oppdrett. Aktører som

innehar tillatelse til oppdrett av laks og ørret til særlige formål, omfattes ikke av dette tilbudet. «Særlige formål» gjelder for eksempel virksomheter innen FOU, visning, undervisning og stamfisk.

Problemstilling

Regjeringen ønsker å legge til rette for vekst i denne næringen, men da under forutsetning av at veksten blir vurdert som miljømessig bærekraftig. Tilbudet som nå legges frem med 5% økning i MTB skal representere en kontrollert og miljømessig bærekraftig vekst som alle etablerte lakse- og ørretoppdrettere kan ta del i. Lakselus vurderes i dag som næringens største miljømessige trussel og utfordring, og til de som måtte benytte seg av tilbudet vil det derfor bli stilt særlige strenge vilkår knyttet til lakselus.

Vilkårene det her dreier seg om er todelt: For det første må den som takker ja til tilbudet forplikte seg til å sørge for at det aldri er mer enn 0,1 hunn lus av lakselus pr laks i anlegg med økt MTB, noe som tilsvarer 3 lus pr. 20 laks. Dagens nivå er 0,5 lus pr fisk. For det andre tillates ikke medikamentell avlusning oftere enn to ganger pr. produksjonssyklus. Det siste for å dempe utviklingen av resistens mot lusemidler.

Viktig å merke er at vilkårene om lakselus ikke er knyttet kun til den produksjonen som utgjør 5-prosentsøkningen, men til hele anlegget eller lokaliteten hvor produksjonsøkningen finner sted. Derfor har departementet beregnet at dersom alle takker ja til tilbudet, ville antall lakselus i norsk oppdrettsnæring blitt redusert med 30%. Det forventes likevel ikke en slik fullstendig oppslutning om tiltaket.

Departementet foreslår at kapasitetsøkningen kan trekkes tilbake dersom det over en periode på to produksjonssykluser skjer 4 eller flere brudd på vilkårene for å få tillatelse til økt MTB.

Den som benytter seg av tilbudet om 5% økning i MTB må betale til staten et vederlag på 1,5 millioner pr. ordinære tillatelse, som er avgrenset til 945 tonn i Troms og Finnmark og 780 tonn i landet for øvrig. For tillatelser med annen avgrensning er vederlaget kr 38.461,50 pr. tonn tillatelsen blir utvidet med. Regjeringen tar sikte på å legge frem forslag til Stortinget om at 50% av vederlaget skal gå til vertskommunene som frie midler.

Det vil bli utarbeidet en egen forskrift i tilknytning til kapasitetsøkningen.

Næringens andre store utfordring på kort sikt er rømming. Tiltak mot rømming har de siste årene ført til reduksjoner både i antall rømmingsepisoder og i mengden rømt fisk i elvene. Det er ikke lengre den samme tette sammenhengen mellom antall fisk i oppdrett og antall rømmingshendelser slik det er mellom antall fisk og antall lus. Departementet vil derfor følge opp rømmingsutfordringene i et eget opplegg.

Vurderinger

Fylkesrådet støtter forslaget om å tilby de kommersielle aktørene i oppdrettsnæringen en utvidelse av sine tillatelser med en MTB-økning på 5%. Fylkesrådet er enig i at en slik kapasitetsøkning kan forsvares miljømessig som foreslått, ved å stille strenge krav til lusenivået i oppdrettsanleggene og til avlusningsmetodene. Det kan likevel bli en utfordring for næringen, i alle fall i enkelte deler av landet, å klare holde det lave lusenivået med kun to medikamentelle avlusninger i løpet av hele produksjonssyklusen.

Når det er sakt er fylkesrådet av den klare oppfatning at alle tiltak, forslag og krav som dreier seg om å få redusert bruken av avlusningsmidler og andre medikamenter i oppdrettsnæringen, må hilses velkommen. Forhåpentlig vil økt produksjon i kombinasjon med strenge miljøkrav stimulere til økt innsats rettet mot utvikling av alternative metoder for, i dette tilfelle, avlusning.

Fylkesrådet registrer at det foreslås en ekstra bevilgning over statsbudsjettet på kr 10 mill. som skal gå til Mattilsynet for tilsyns- og kontrollarbeid i tilknytning til kapasitetsutvidelsen. Fylkesrådet støttet dette forslaget.

Departementet er ellers innforstått med at forslaget vil bety merarbeid for både fylkeskommunene og andre tilsynsmyndigheter enn Mattilsynet. Fylkesrådet mener det er på sin plass her å fremheve spesielt at den nye ordningen vil medføre betydelig merarbeid for fylkeskommunene, og kanskje i særdeleshet for Nordland fylkeskommune.

Det kan forventes at mange aktører i Nordland vil takke ja til tilbudet, noe som betyr utskrivning av nye oppdaterte tillatelsesdokumenter. Det forventes også at enkelte får behov for lokalitetsutvidelser for å kunne takke ja til tilbudet. Dette krever i tilfelle full lokalitetsklarering som involverer kommuner og sektormyndigheter. Nordland er det fylket i landet med flest tillatelser for oppdrett av laks og ørret, og merarbeidet med den nye ordningen forventes da også å stå i forhold til denne kjensgjerning. Fylkesrådet vil derfor sterkt anmode om at hele eller deler av konsesjonsvederlaget går til fylkeskommunene som kompensasjon for merarbeid knyttet til ordningen med kapasitetsutvidelse.

Fylkesrådet ser at departementet ønsker å holde såkalte tillatelser til særlige formål utenfor dette forslaget. Fylkesrådet vil anta at innehavere av enkelte typer tillatelser som kommer inn under denne betegnelsen, av bedriftsøkonomiske grunner er avhengige av at det kan produseres laks for salg. Noe av hensikten med enkelte av disse tillatelsene, som tillatelser til visningsanlegg, er at de skal kunne bidra til en bedre økonomisk handlefrihet. Fylkesrådet vil derfor be om at tillatelser til særlige formål blir nøye vurdert med tanke på en eventuell inkludering i ordningen.

Høringsfristen for denne saken er satt til 1. oktober 2014, noe som betyr at behandlingen blir foretatt først 10-12 dager etter fristens utløp. I egen henvendelse pr. e-post har Nordland fylkeskommune bedt departementet om å få utsatt høringsfristen til fylkestinget har behandlet saken. Det er ikke mottatt svar så langt. Den vanlige tilbakemeldingen fra departementet er ellers i slike tilfeller at innspill mottatt etter gitte frister blir tatt hensyn til og vurdert så lenge en sak ikke er avsluttet og ferdigbehandlet.

Konsekvenser

Forslaget får administrative konsekvenser for Nordland fylkeskommune ved at det kan forventes et betydelig merarbeid knyttet til saksbehandlingen innen akvakultur.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget støtter Nærings- og fiskeridepartementets forslag om å tilby etablerte aktører i oppdrettsnæringen å utvide kapasiteten for gjeldene matfisktillatelser av laks, ørret og regnbueørret med 5 prosent.

2. Fylkestinget støtter forslaget om at det for lokaliteter hvor tillatelsen utnyttes aldri skal være mer enn 0,1 hunnlus av lakselus i gjennomsnitt pr. fisk.
3. Fylkestinget støtter videre forslaget om at grensen for lakselus, jfr. pkt 2 over, skal holdes ved bruk av maksimalt to kjemiske behandlinger pr. produksjonssyklus.
4. Fylkestinget har ingen innvendinger til forslaget om at det må betales et vederlag for kapasitetsøkningen. Departements forslag til at vederlaget settes til kr 1,5 millioner pr. ordinære tillatelse, tas til etterretning.
5. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om at statskassen skal være mottaker av vederlag for kapasitetsøkning. Som tildelingsmyndighet i akvakultursaker vil Nordland fylkeskommune få et betydelig merarbeid knyttet til den nye ordningen. Vederlag for kapasitetsøkning i tillatelser for laks og ørret hjemmehørende i Nordland, må derfor tilfalle Nordland fylkeskommune, helt eller delvis.
6. Fylkestinget vil be om at departementet nøye vurderer om ikke tilbudet om 5% kapasitetsøkning også kan inkludere enkelte aktører med tillatelser for oppdrett av laks og ørret til særlige formål, som eksempelvis tillatelser til visningsanlegg.

Bodø den 19.09.2014

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Arve Knutsen
fylkesråd for næring
sign

13.10.2014 Fylkestinget

Innstillinga fra komite for næring ble lagt frem av saksordfører Ronny Olsen, FrP

1. Fylkestinget ber Nærings- og fiskeridepartementet om å gå i dialog med havbruksnæringen og andre interessenter for å sikre forutsigbare rammebetingelser som legger tilrette for fremtidig vekst i næringen basert på faglige kriterier og avklarte miljøindikatorer for akseptabelt miljømessig fotavtrykk.
2. Fylkestinget støtter Nærings- og fiskeridepartementets forslag om å tilby etablerte aktører i oppdrettsnæringen å utvide kapasiteten for gjeldende matfisktillatelser av laks, ørret og regnbueørret med 5 prosent.
3. Fylkestinget støtter Nærings- og fiskeridepartementets intensjoner om at tilbudet om kapasitetsøkning knyttes opp mot tiltak som bl.a. innebærer mer ambisiøse målsetninger for lusekontroll.
4. Fylkestinget mener at Nærings- og fiskeridepartementets forslag om en øvre grense på 0,1 hunn-lus av lakselus i gjennomsnitt pr. fisk på lokaliteter hvor kapasitetsøkningen tas i bruk ikke er hensiktsmessig og kan ikke støtte forslaget.
5. Fylkestinget mener at havbruksnæringens langvarige innsats mot lakselus er positiv og bør berømmes. En nedgang i gjennomsnittlig antall lus per fisk vil bedre fiskevelferden og skape en mer miljømessig bærekraftig næring. Fylkestinget motsetter seg ikke en mer ambisiøse målsetninger ved en utvidelse av konsesjonen mener at det bør settes en lavere tiltaksgrense enn i dag for de konsesjonene som benytter seg av tilbudet om kapasitetsøkning. Denne grensen må settes etter gode faglige anbefalinger, og på et slikt nivå at den bedrer fiskevelferden og næringens miljømessige bærekraft, samtidig som den er , men

mener at grensen for antall lus per fisk må settes etter gode faglige anbefalinger og på oppnåelig nivå for næringen. slik at den kan benytteseg av tilbudet om kapasitetsøkning. Fylkestinget mener næringen bør få færre lusegrenser å forholde seg til. Dette vil gjøre det lettere for næring og forvaltning å håndtere fastsatte tiltaksgrenser

6. Fylkestinget mener det må vurderes hvordan alternativt til kjemisk behandling mot lus, slik som rensefisk og luseskjørt, kan styrkes bruk at rensefisk kan styrkes som alternativ til kjemisk behandling mot lakselus. Fylkestinget mener videre at det er behov for mer forskning på bekjempelse av lakselus slik at problemet kan reduseres.
7. Forutsatt aksept for pkt. 5 over, kan fylkestinget støtte forslaget om at grensen for lakselus skal holdes ved bruk av maksimalt to kjemiske behandlinger pr. produksjonssyklus.
8. Fylkestinget har ingen innvendinger til forslaget om at det må betales et vederlag for kapasitetsøkningen. Departementets forslag om at vederlaget settes til kr 1,5 millioner pr. ordinær tillatelse, tas til etterretning.
9. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om at statskassen skal være mottaker av vederlag for kapasitetsøkning. Som tildelingsmyndighet i akvakultursaker vil Nordland fylkeskommune få et betydelig merarbeid knyttet til den nye ordningen. Vederlag for kapasitetsøkning i tillatelser for laks og ørret hjemmehørende i Nordland, må derfor tilfalle Nordland fylkeskommune, helt eller delvis sammen med vertskommunene.
10. Fylkestinget vil be om at departementet nøye vurderer om ikke tilbudet om 5% kapasitetsøkning også kan inkludere enkelte aktører med tillatelse til oppdrett av laks og ørret til særlige formål, som eksempelvis innehavere av tillatelser til visningsanlegg.

Ingeborg Steinholt, Rødt, fremmet Rødts forslag

1. Fylkestinget støtter ikke Nærings- og fiskeridepartementets forslag om å tilby etablerte aktører i oppdrettsnæringen å utvide kapasiteten for gjeldene matfisktillatelser av laks, ørret og regnbueørret med 5 prosent.
2. Fylkestinget beklager at oppdrettsnæringa verken har klart å få bukt med luseproblematikken, rømning av fisk fra merder, sykdomsutbrudd eller avfallsproblemer fra dagens drift.
3. Sjøl om departementet i sitt forslag legger strengere krav som forutsetning for eventuell tillatelse til 5% økning for noen av disse områdene, vil den totale belastninga fra oppdrett samla sett sannsynligvis øke.
4. Fylkestinget oppfordrer Nærings- og fiskeridepartementet til å få fortgang i arbeidet med å få oppdrett over i lukkede anlegg for å få bukt med lakselusproblemene og rømningsfaren.

Steinar Friis, SP, fremmet SPs forslag likelydende med Fylkesrådets innstilling

1. Fylkestinget støtter Nærings- og fiskeridepartementets forslag om å tilby etablerte aktører i oppdrettsnæringen å utvide kapasiteten for gjeldene matfisktillatelser av laks, ørret og regnbueørret med 5 prosent.
2. Fylkestinget støtter forslaget om at det for lokaliteter hvor tillatelsen utnyttes aldri skal være mer enn 0,1 hunnlus av lakselus i gjennomsnitt pr. fisk.
3. Fylkestinget støtter videre forslaget om at grensen for lakselus, jfr. pkt 2 over, skal

- holdes ved bruk av maksimalt to kjemiske behandlinger pr. produksjonssyklus.
4. Fylkestinget har ingen innvendinger til forslaget om at det må betales et vederlag for kapasitetsøkningen. Departements forslag til at vederlaget settes til kr 1,5 millioner pr. ordinære tillatelse, tas til etterretning.
 5. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om at statskassen skal være mottaker av vederlag for kapasitetsøkning. Som tildelingsmyndighet i akvakultursaker vil Nordland fylkeskommune få et betydelig merarbeid knyttet til den nye ordningen. Vederlag for kapasitetsøkning i tillatelser for laks og ørret hjemmehørende i Nordland, må derfor tilfalle Nordland fylkeskommune, helt eller delvis.
 6. Fylkestinget vil be om at departementet nøye vurderer om ikke tilbudet om 5% kapasitetsøkning også kan inkludere enkelte aktører med tillatelser for oppdrett av laks og ørret til særlige formål, som eksempelvis tillatelser til visningsanlegg.

Votering

SPs forslag (Fylkesrådets innstilling) fikk 4 stemmer og falt (2SP og 2SV).

Rødts forslag punktene 1 - 3 fikk 4 stemmer og falt (2SP og 2Rødt).

Rødts forslag punkt 4 fikk 7 stemmer og falt (2Rødt, 2SP og 3SV).

Komiteinnstillinga vedtatt mot 4 stemmer (2SP og 2Rødt).

FT-124/2014

Vedtak

1. Fylkestinget ber Nærings- og fiskeridepartementet om å gå i dialog med havbruksnæringen og andre interessenter for å sikre forutsigbare rammebetingelser som legger tilrette for fremtidig vekst i næringen basert på faglige kriterier og avklarte miljøindikatorer for akseptabelt miljømessig fotavtrykk.
2. Fylkestinget støtter Nærings- og fiskeridepartementets forslag om å tilby etablerte aktører i oppdrettsnæringen å utvide kapasiteten for gjeldende matfisktillatelser av laks, ørret og regnbueørret med 5 prosent.
3. Fylkestinget støtter Nærings- og fiskeridepartementets intensjoner om at tilbudet om kapasitetsøkning knyttes opp mot tiltak som bl.a. innebærer mer ambisiøse målsetninger for lusekontroll.
4. Fylkestinget mener at Nærings- og fiskeridepartementets forslag om en øvre grense på 0,1 hunn-lus av lakselus i gjennomsnitt pr. fisk på lokaliteter hvor kapasitetsøkningen tas i bruk ikke er hensiktsmessig og kan ikke støtte forslaget.
5. Fylkestinget mener at havbruksnæringens langvarige innsats mot lakselus er positiv og bør berømmes. En nedgang i gjennomsnittlig antall lus per fisk vil bedre fiskevelferden og skape en mer miljømessig bærekraftig næring. Fylkestinget motsetter seg ikke en mer ambisiøse målsetninger ved en utvidelse av konsesjonen mener at det bør settes en lavere tiltaksgrense enn i dag for de konsesjonene som benytter seg av tilbudet om kapasitetsøkning. Denne grensen må settes etter gode faglige anbefalinger, og på et slikt nivå at den bedrer fiskevelferden og næringens miljømessige bærekraft, samtidig som den er , men mener at grensen for antall lus per fisk må settes etter gode faglige anbefalinger og på oppnåelig nivå for næringen. slik at den kan benytteseg av tilbudet om kapasitetsøkning. Fylkestinget mener næringen bør få færre lusegrenser å

forholde seg til. Dette vil gjøre det lettere for næring og forvaltning å håndtere fastsatte tiltaksgrenser

6. Fylkestinget mener det må vurderes hvordan alternativt til kjemisk behandling mot lus, slik som rensefisk og luseskjørt, kan styrkes bruk at rensefisk kan styrkes som alternativ til kjemisk behandling mot lakselus. Fylkestinget mener videre at det er behov for mer forskning på bekjempelse av lakselus slik at problemet kan reduseres.
7. Forutsatt aksept for pkt. 5 over, kan fylkestinget støtte forslaget om at grensen for lakselus skal holdes ved bruk av maksimalt to kjemiske behandlinger pr. produksjonssyklus.
8. Fylkestinget har ingen innvendinger til forslaget om at det må betales et vederlag for kapasitetsøkningen. Departementets forslag om at vederlaget settes til kr 1,5 millioner pr. ordinær tillatelse, tas til etterretning.
9. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om at statskassen skal være mottaker av vederlag for kapasitetsøkning. Som tildelingsmyndighet i akvakultursaker vil Nordland fylkeskommune få et betydelig merarbeid knyttet til den nye ordningen. Vederlag for kapasitetsøkning i tillatelser for laks og ørret hjemmehørende i Nordland, må derfor tilfalle Nordland fylkeskommune, helt eller delvis sammen med vertskommunene.
10. Fylkestinget vil be om at departementet nøye vurderer om ikke tilbudet om 5% kapasitetsøkning også kan inkludere enkelte aktører med tillatelse til oppdrett av laks og ørret til særlige formål, som eksempelvis innehavere av tillatelser til visningsanlegg.

Vedlegg

Tittel

Sak 124-2014 Rødts forslag
Sak 124-2014 Næringskomiteens innstilling

DokID

488274
488285